

ประชาธิปไตยและการคอร์รัปชัน: กรณีศึกษาประเทศกลุ่มอาเซียน

Democracy and Corruptions: Case of ASEAN Nations

ชิตตะวัน ชนะกุล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Chittawan Chanagul

Kasetsart University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: fecocwc@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคสำคัญขัดขวางการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน กล่าวคือ การคอร์รัปชันส่งผลเสียต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศหลายช่องทาง งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดการคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณใช้ข้อมูลรายปีของประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ระหว่างปี ค.ศ. 2005-2019 ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบพาแนล (Panel Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว และการใช้จ่ายของรัฐบาลด้านการทหาร ในขณะที่จำนวนปีที่เข้าศึกษามีผลทำให้การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การคอร์รัปชัน; ประชาธิปไตย; กลุ่มประเทศอาเซียน

Abstracts

Corruption is one of major obstacle hindering economic development of a nation. In other words, economic growth can not be sustained in a country where the corruption prevails. The objective of this study is to find out the factors determining the corruptions in ASEAN nations. To achieve the objectives, the panel analysis is adopted. The findings drawn from this study suggest that Fixed effects model is more proper. The results show that ratio of government expenditure on military as well as GDP per capita reduce the corruptions whereas mean years of schooling increase the corruption prevalence. Not surprisingly, higher democracy tends to eliminate the corruption in ASEAN nations.

Keywords: Corruption; Democracy; ASEAN Nations

* วันที่รับบทความ : 3 พฤศจิกายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 16 พฤศจิกายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ : 17 พฤศจิกายน 2565

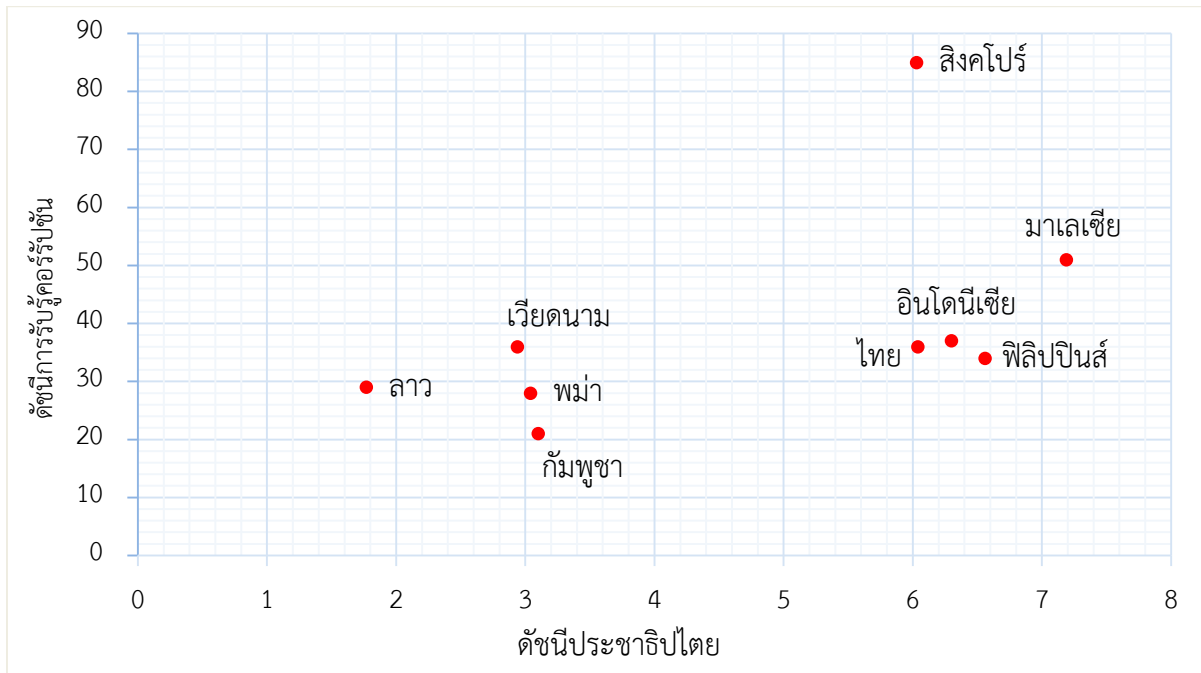
Received: November 3, 2022; Revised: November 16, 2022; Accepted: November 17, 2022

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า ปัญหาการคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคสำคัญขัดขวางการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน กล่าวคือ การคอร์รัปชันส่งผลเสียต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นรายได้ภาครัฐที่ลดลง ความไม่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายภาครัฐ การดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนที่ทำได้ยากขึ้น และการลดแรงจูงใจของการลงทุนภาคเอกชน โดยเฉพาะในด้านการวิจัยนวัตกรรม โดยพบว่าประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัวสูงมักเป็นประเทศที่มีคอร์รัปชันต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยส่วนใหญ่ที่พบว่าคอร์รัปชันส่งผลทางลบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ Gaspar, V. and Hagan, S. (2016 : online) ดังนั้น การลดปัญหาการคอร์รัปชันจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญข้อหนึ่งในการพัฒนาไปสู่ประเทศรายได้สูง

กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่มีเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตเร็วที่สุด โดยในปัจจุบันเป็นกลุ่มที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 7 ของโลก ด้วยค่าเฉลี่ยของอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในปี ค.ศ. 2019 ที่ร้อยละ 4.8 Transparency International (2021 : online) โดยมีสัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นสูงมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา กล่าวคือเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.4 ระหว่างปี ค.ศ.2015 และ ค.ศ.2018 อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจที่เจริญรุดหน้าดังกล่าวถูกบดบังด้วยธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศหลายด้าน อาทิ ความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน การเมืองเข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน เป็นต้น

การมีสถาบันที่มีธรรมาภิบาลที่ดีในประเทศเชื่อกันว่า เป็นหัวใจสำคัญในการควบคุมการคอร์รัปชัน ประชาธิปไตยเป็นตัวแปรด้านสถาบันที่เชื่อกันว่า มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศ ประชาธิปไตยเป็นกฎเกณฑ์และระเบียบวิธีปฏิบัติที่ส่งผลต่อเนื่องในการปกป้องเสรีภาพของพลเมือง กล่าวคือ ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนส่วนใหญ่ในประเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการเลือกตั้งที่เป็นธรรม ปราศจากการแทรกแซง และยังเป็นรูปแบบการปกครองที่ปกป้องคนส่วนน้อยและเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐาน (Kekic, L.,2007 : online) ในสังคมที่เป็นแบบประชาธิปไตย ตัวแทนในฝ่ายนิติบัญญัติและบริหารได้รับอำนาจจากประชาชนและใช้อำนาจดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของประชาชนเช่นกัน แม้ว่าการศึกษาในประเทศประชาธิปไตยและการคอร์รัปชันยังมีผลการศึกษายังไม่ชัดเจน (Jetter M, et al (2015 : 286-304) แต่ผลการศึกษาส่วนใหญ่ชี้ว่า ระดับประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ในเชิงผกผันต่อการคอร์รัปชันในประเทศ (Suphachalasai, S. (2005: 5) และ Lederman et al. (2005 : 1-35) โดยเฉพาะในประเทศพัฒนาแล้ว

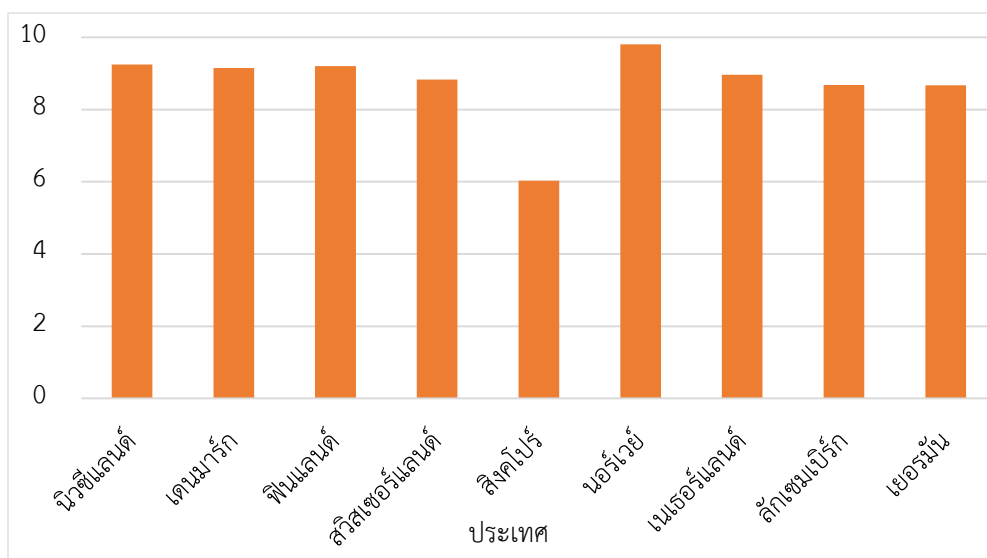
แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีประชาธิปไตย (Democracy index) และดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) ของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน ปี ค.ศ.2020
ที่มา: Economist Intelligence Unit (2021 : online)
และ Transparency International (2021 : online)

อย่างไรก็ดี ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นประชาธิปไตยและการคอร์รัปชัน สำหรับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาจไม่ได้เป็นไปตามคำกล่าวอ้างข้างต้น เมื่อพิจารณาตัวแปรสถาบันด้านประชาธิปไตย โดยใช้ข้อมูลจาก The Economist Intelligent Unit เทียบกับดัชนีการรับรู้การทุจริตของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในภาพที่ 1 พบว่า ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่มีค่าดัชนีประชาธิปไตย (Democracy index) ในปี ค.ศ.2020 สูงสุด คือ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ที่ 7.19 6.56 และ 6.30 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยและสิงคโปร์มีค่าดังกล่าวใกล้เคียงกันที่ 6.04 และ 6.03 ตามลำดับ สำหรับประเทศที่มีค่าดัชนีประชาธิปไตยต่ำที่สุด ได้แก่ ประเทศลาว โดยมีค่าดัชนีประชาธิปไตยที่ 1.77 ตามมาด้วยเวียดนามที่ 2.94 และพม่าที่ 3.04 และกัมพูชาที่ 3.10 เมื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีคอร์รัปชันและดัชนีประชาธิปไตย พบว่า ดัชนีทั้งสองในปี ค.ศ.2020 ไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศที่มีดัชนีประชาธิปไตยสูงที่สุดในกลุ่มอาเซียน แต่กลับมีการคอร์รัปชันที่สูงกว่าประเทศสิงคโปร์ (ดัชนี CPI ต่ำกว่า) โดยสิงคโปร์มีการคอร์รัปชันที่ต่ำที่สุดในอาเซียน (ดัชนี CPI สูงที่สุด) รวมถึงจัดเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันน้อยที่สุดเป็นลำดับที่ 3 ของโลกดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นประเทศที่มีดัชนีประชาธิปไตยสูงเป็นลำดับที่ 2 ในกลุ่มอาเซียน แต่เมื่อพิจารณาการคอร์รัปชัน

พบว่า มีการคอร์รัปชันที่สูงมากในกลุ่มอาเซียน โดยนับเป็นลำดับที่ 4 รองจากประเทศกัมพูชา พม่า และลาว เท่านั้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันสูงสุดในอาเซียน (มีดัชนี CPI ต่ำที่สุด) พบว่า มีค่าดัชนีประชาธิปไตยสูงกว่าประเทศลาว เวียดนาม และพม่า

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะประเทศสิงคโปร์ซึ่งจัดเป็นประเทศที่ในปี ค.ศ.2020 มีการคอร์รัปชันต่ำที่สุดเป็นลำดับที่ 3 ของโลก รองจากเพียงประเทศนิวซีแลนด์และเดนมาร์ก พบว่าประเทศสิงคโปร์มีดัชนีประชาธิปไตยที่ต่ำมาก โดยมีค่าอยู่ที่ 6.03 จัดเป็นลำดับที่ 74 ของโลก ในขณะที่ประเทศอื่นๆ ที่มีการคอร์รัปชันต่ำที่สุดของโลก 10 อันดับแรก ได้แก่ นิวซีแลนด์ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก และเยอรมัน มีค่าดัชนีประชาธิปไตยสูงมาก โดยมีค่ามากกว่า 8.67 (ภาพที่ 2) ดังนั้น แม้ว่าความเป็นประชาธิปไตยอาจจะเป็นสถาบันที่เป็นส่วนสำคัญทำให้ประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ มีการคอร์รัปชันที่ต่ำ แต่อาจจะได้ไม่ได้เป็นเช่นนั้นในกรณีกลุ่มประเทศที่มีลักษณะจำเพาะในด้านอื่นที่มีผลต่อการคอร์รัปชันมากกว่าความเป็นประชาธิปไตย

แม้ว่าประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีขนาดทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางการเมือง และระดับคอร์รัปชันที่แตกต่างกัน แต่ประเทศเหล่านี้ต่างมีจุดร่วมข้อด้อยด้านธรรมาภิบาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นไปได้ในการจัดการกับปัญหาคอร์รัปชัน ได้แก่ ปัญหาด้านหลักนิติธรรม ปัญหาความรับผิดชอบจากผลแห่งการกระทำของตน ความโปร่งใสของรัฐบาล ปัญหาอำนาจการบริหารประเทศอยู่ในมือกลุ่มชนชั้นสูง รวมถึงปัญหาความอ่อนด้อยประสิทธิภาพของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

แผนภาพที่ 2 ค่าดัชนีประชาธิปไตย (Democracy index) ของประเทศที่มีการคอร์รัปชันต่ำที่สุดในโลก 10 อันดับแรก เมื่อพิจารณาจากดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) ปี ค.ศ.2020
ที่มา: Economist Intelligence Unit (2021 : online)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยและการคอร์รัปชัน โดยใช้ข้อมูลกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว กัมพูชา และพม่า โดยสำหรับค่าระดับประชาธิปไตยที่ใช้ในงานวิจัยเล่มนี้คือดัชนีประชาธิปไตย (democracy index) ซึ่งจัดทำโดย The Economist Intelligence Unit โดยดัชนีประชาธิปไตยนี้ประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ด้าน ได้แก่ ระบบการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อได้มาซึ่งผู้แทนปวงชนเสรีภาพพลเมือง หน้าที่ของรัฐบาล ความมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และค่านิยมทางการเมือง และเพื่อให้มั่นใจว่าผลการศึกษาที่ได้มีความเที่ยงตรง และสามารถเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงใช้ค่าประชาธิปไตย Polity ซึ่งจัดทำโดยองค์กร Center for Systemic Peace ซึ่งเป็นค่าระดับประชาธิปไตยที่บ่งชี้ลักษณะระบอบการเมืองของประเทศต่างๆ นับจากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นดัชนีที่ได้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยด้านประชาธิปไตยอย่างแพร่หลาย เป็นดัชนีที่ให้ความสำคัญต่อคุณภาพของการปกครองโดยภาครัฐว่ามีลักษณะประชาธิปไตยหรือเผด็จการ โดยวัดจากสามด้านสำคัญ ได้แก่ วิธีการในการเข้ามาปกครองของฝ่ายบริหาร การจำกัดอำนาจการบริหาร และการแข่งขันทางการเมือง (Center for Systemic Peace, 2021 : online) ทั้งนี้ประเทศที่มีการเลือกตั้งจะมีค่าความเป็นประชาธิปไตยสูง

นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้ยังมีการควบคุมตัวแปรด้านอื่นๆ ที่งานวิจัยที่ผ่านมาได้ข้อสรุปว่าส่งผลต่อการคอร์รัปชัน ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงทางเศรษฐกิจของภาครัฐ การเปิดประเทศ ระดับการศึกษา ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งการวิจัยโดยใช้ข้อมูลของกลุ่มประเทศนี้น่าจะนำมาซึ่งข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคอร์รัปชันของกลุ่มประเทศดังกล่าว ซึ่งอาจจะมีลักษณะทางการเมืองที่เป็นตัวกำหนดประชาธิปไตย แตกต่างจากกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เพื่อในที่สุดแล้วสามารถเป็นแนวทางสำหรับการวางนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมถูกต้องของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันจะทำให้การคอร์รัปชันในประเทศต่ำลงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดการคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคอร์รัปชันในประเทศกลุ่มอาเซียน มีวิธีการดำเนินการศึกษา จำแนกเป็นสองส่วนสำคัญ ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม	สัญลักษณ์ที่ใช้	แหล่งที่มา
ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน	COR	Transparency International
ตัวแปรอิสระ	สัญลักษณ์ที่ใช้	แหล่งที่มา
การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ)	MILITARY	Stockholm International Peace Research Institute
รายได้จากภาษีของภาครัฐ (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ)	TAX	กองทุนการเงินระหว่างประเทศ
การศึกษาเฉลี่ยของประชากร (ปี)	SCHOOL	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว	GDP	ธนาคารโลก
การใช้จ่ายของภาครัฐ (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ)	GOV	ธนาคารโลก
ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ)	TRADE	ธนาคารโลก
ดัชนีประชาธิปไตย Polity	POLDem	Center for Systemic Peace
ดัชนีประชาธิปไตย EIU	EIUDem	The Economist intelligence unit

ที่มา: จากการรวบรวมของผู้วิจัย

หมายเหตุ: สำหรับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นการ Take Natural Log

การศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รายปี ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ระหว่างปี ค.ศ. 2005–2019 โดยดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันเป็นตัวแปรตาม ในขณะที่ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้จ่ายของภาครัฐ ด้านการทหาร (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ) รายได้จากภาษีของภาครัฐ (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร การใช้จ่ายของภาครัฐ (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ) ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ และดัชนีประชาธิปไตย ซึ่งข้อมูลตัวแปรเกี่ยวกับดัชนีการคอร์รัปชันนำมาจาก Transparency International ในขณะที่ข้อมูลการใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหารนำมาจาก Stockholm International Peace Research Institute รายได้จากภาษีของภาครัฐ นำมาจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ด้านข้อมูลจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร นำมาจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สำหรับข้อมูลการใช้จ่ายของภาครัฐและดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ นำมาจากธนาคารโลก ส่วนข้อมูลดัชนีประชาธิปไตย นำมาจาก The Economist intelligence unit และ Center for Systemic Peace ดังแสดงในตารางที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา ลำดับแรกผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแสดงข้อมูลในรูปแบบตารางเพื่อนำเสนอค่าสถิติเบื้องต้นของทุกตัวแปรที่นำมาใช้วิเคราะห์ จากนั้นเป็นการวิเคราะห์ multicollinearity ซึ่งเป็นการศึกษาว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับที่จะก่อให้เกิดปัญหาในทางสถิติหรือไม่ จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพาแนล (panel analysis) โดยจะเริ่มต้นจากการนำข้อมูลอนุกรมเวลามาทดสอบความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี panel unit root test ด้วยวิธี Levin, Lin and Chu (LLC Test) เพื่อทดสอบความมีเสถียรภาพของตัวแปร จากนั้นทำการประมาณแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย Panel Data 2 วิธี คือ Fixed effect model (FEM) และ Random effect model (REM) โดยทำการเลือกเอาผลการประมาณการจากวิธีที่เหมาะสม ว่าแบบจำลองใดเป็นแบบจำลองที่ให้การประมาณการที่ดีที่สุดขึ้น ด้วยวิธีการทดสอบ Hausman Test เพื่อเลือกผลการประมาณการเหมาะสมมาใช้ในการวิเคราะห์การถดถอย Panel ที่เหมาะสมที่สุด เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการใช้จ่ายของรัฐบาลเมื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมได้แล้วจะเลือกใช้แบบจำลองดังกล่าวเพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลกระทบต่อตัวแปรตามเช่นไร กล่าวคือ ตัวแปรอิสระมีผลต่อการคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 ใช้ตัวแปรสะท้อนประชาธิปไตย (EIUDem) ของ The Economist Intelligence Unit

$$COR_{it} = \beta_0 + \beta_1 MILITARY_{it} + \beta_2 TAX_{it} + \beta_3 SCHOOL_{it} + \beta_4 GDP_{it} + \beta_5 GOV_{it} + \beta_6 TRADE_{it} + \beta_7 EIUDem_{it} + \beta_8 EIUDem_{it}^2 + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 2 ใช้ตัวแปรสะท้อนประชาธิปไตย (POLDem) ของ Center for Systemic Peace

$$COR_{it} = \beta_0 + \beta_1 MILITARY_{it} + \beta_2 TAX_{it} + \beta_3 SCHOOL_{it} + \beta_4 GDP_{it} + \beta_5 GOV_{it} + \beta_6 TRADE_{it} + \beta_7 POLDem_{it} + \beta_8 POLDem_{it}^2 + \varepsilon$$

กล่าวคือ ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีตัวแปรตาม (Dependent Variable: Y) คือ ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR) สำหรับตัวแปรอิสระหลัก (Independent Variables of Interest) คือ ดัชนีประชาธิปไตย ซึ่งในแบบจำลอง 1 ใช้ EIUDem แบบจำลอง 2 ใช้ POLDem สำหรับตัวแปรควบคุมอื่นๆ ได้แก่ สัดส่วนการใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหารต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (MILITARY) สัดส่วนรายได้จากภาษีของภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (TAX) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร (SCHOOL) สัดส่วนการใช้จ่ายของภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GOV) ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ (TRADE) และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ค่าสถิติเบื้องต้นต่างๆ ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Pairwise Correlation) ของตัวแปรทั้งหมด ส่วนที่สองเป็นการคาดประมาณแบบจำลองประกอบไปด้วยการทดสอบ Hausman Test, Breusch and Pagan LM test และ F-test เพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมในการคาดประมาณว่าควรใช้ Fixed Effects Model หรือ Random Effects Model รวมถึงการคาดประมาณสมการที่กำหนดดัชนีการคอร์รัปชันของประเทศในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน

ตารางที่ 2 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	จำนวน ตัวอย่าง	หน่วย	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
COR	144	ระดับ	36.90	20.44	13.00	94.00
MILITARY	129	ร้อยละ	1.71	1.01	0.19	4.30
TAX	129	ร้อยละ	12.71	3.57	3.11	18.32
SCHOOL	135	ปี	7.35	2.33	3.50	11.60
GDP (log)	144	ร้อยละ	8.06	1.28	5.38	11.11
GOV	133	ร้อยละ	10.58	3.92	3.46	21.38
TRADE	117	ร้อยละ	132.93	96.84	29.84	441.60
POLDem	126	ระดับ	0.68	6.06	-8.00	9.00
POLDem ²	126		36.95	25.36	1.00	81.00
EIUDem	135	ระดับ	4.87	1.77	1.77	7.19
EIUDem ²	135		26.80	15.93	3.13	51.70

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะเป็นข้อมูลพาแนล มิติภาคตัดขวางคือ ประเทศต่างๆ จำนวน 9 ประเทศในภูมิภาคอาเซียน ส่วนมิติด้านเวลาในแต่ละตัวแปรจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับจำนวนปีของข้อมูลที่เผยแพร่ จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าจำนวนตัวอย่างที่มากที่สุด คือ ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากัน 144 ตัวอย่าง และดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศมีจำนวนตัวอย่างน้อยที่สุดที่ 117 ตัวอย่าง สำหรับตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลอง

	COR	EIUDem	POLDem	TAX	TRADE	MILITARY	SCHOOL	GDP	GOV
COR	1								
EIUDem	0.40	1							
POLDem	-0.07	0.80	1						
TAX	0.16	0.16	-0.13	1					
TRADE	0.88	0.11	-0.37	0.24	1				
MILITARY	0.53	-0.09	-0.26	-0.22	0.58	1			
SCHOOL	0.78	0.62	0.23	0.40	0.56	0.27	1		
GDP	0.94	0.55	0.08	0.27	0.76	0.40	0.85	1	
GOV	0.07	0.15	0.18	-0.10	-0.17	0.17	0.08	0.23	1

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

การศึกษาความนิ่งของข้อมูล เริ่มต้นจากการนำข้อมูลอนุกรมเวลามาทดสอบด้วยวิธี Panel Unit Root Test ด้วยวิธี Levin, Lin and Chu (LLC Test) (2002) ซึ่งผลการทดสอบ LLC พบว่าในทุกชุดข้อมูลของตัวแปรนั้น ได้ปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 ที่ว่าข้อมูลไม่มีความนิ่ง (non stationary) ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ ตัวแปรทุกตัวมีคุณสมบัติ Stationary ที่ระดับ Level หรือเป็น I (0) ยกเว้นตัวแปรด้านภาษี (TAX) ดังแสดงในตารางที่ 4 อย่างไรก็ตาม ตัวแปรด้านภาษีไม่ใช่ตัวแปรอิสระหลักที่ต้องการทำการศึกษาในงานครั้งนี้ นอกจากนี้ ในแบบจำลองการศึกษาจะมีทั้งการตัดตัวแปรภาษีออก และมีตัวแปรภาษี เพื่อให้ทราบผลการศึกษามีความแตกต่างกันหรือไม่ เช่นใด

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบ LLC ของข้อมูลในแบบจำลอง ที่ระดับ (Level)

ตัวแปร	COR	EIUDem	POLDem	TAX	TRADE	Military	School	GDP (log)	GOV
P-value	0.03**	0.08*	0.00***	0.15	0.00***	0.00***	0.00***	0.00***	0.03**

หมายเหตุ: *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ 0.01

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ 0.10

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

ในการทดสอบว่าควรประมาณค่าสมการด้วยแบบจำลองรูปแบบใด ซึ่งได้แก่ Pooled Model, Fixed Effects Model และ Random Effects Model นั้นจะใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ ซึ่งเปรียบเทียบ 2 แบบจำลอง โดย แบบจำลองที่ 1: ใช้ตัวแปร ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ EIU ส่วน แบบจำลองที่ 2: ใช้ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ Polity จากนั้นนำผลการประมาณค่าสมการมาทดสอบด้วยวิธีทดสอบต่าง ๆ แสดงผลดังตารางที่ 5 ซึ่งผลสรุปว่า Fixed Effects Model มีความเหมาะสมมากที่สุดในการประมาณค่าแบบจำลองทั้งสอง

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบ Hausman test, Breusch and Pagan LM test และ F-test ของแบบจำลองที่ 1 และแบบจำลองที่ 2

ค่าสถิติ	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2
Hausman test	27.94	47.98
Degree of Freedom	8	8
P-value	0.0005	0.0000
Breusch and Pagan LM test	2.31	3.20
Degree of Freedom	1	1
P-value	0.1282	0.0737
F-test	3.49	6.00
Degree of Freedom	(8,81)	(8,89)
P-value	0.0016	0.0000
	Fixed Effects	Fixed Effects

ที่มา: จากการคำนวณของผู้วิจัย

กล่าวคือ งานศึกษาเชิงประจักษ์ครั้งนี้ควรประมาณค่าแบบจำลองแบบ Fixed Effects Model นั้นเอง สำหรับผลสรุปที่ได้นั้น มาจากการพิจารณาผลการทดสอบ 3 วิธี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การทดสอบเริ่มต้นจาก สมมติให้แบบจำลองทั้งสองเป็นแบบ Pooled Model จากนั้นจึงทดสอบหาว่า แบบจำลองทั้งสองมีผลของ Random Effects หรือไม่ โดยใช้ Breusch and Pagan LM test ผลปรากฏว่า Pooled Model มีความเหมาะสมกว่า ขณะเดียวกันได้ทดสอบหาว่าแบบจำลองทั้งสองมีผลของ Fixed Effects หรือไม่ โดยใช้ F-test ผลปรากฏว่า แบบจำลองทั้งสองต่างปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีลักษณะไม่แตกต่างกัน กล่าวคือแบบจำลองมีผลของ Fixed Effects การประมาณค่าแบบ Fixed Effects Model จะมีความเหมาะสมกว่า Pooled Model จากการทดสอบ Hausman test ซึ่งผลปรากฏว่าแบบจำลองทั้งสองต่างปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่า ค่า individual Effects (ui) ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปร

อิสระ ดังนั้นการประมาณค่าแบบ Fixed Effects Model มีความเหมาะสมมากกว่า Random Effects Model

ผลการประมาณแบบจำลองพหุคูณ เพื่อตรวจสอบทิศทางผลกระทบของระดับประชาธิปไตยต่อการรับรู้การคอร์รัปชัน (COR) และเปรียบเทียบตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยจาก Economist Intelligence Unit (EIUDem) และจาก Center for Systemic Peace (POLDem) แบบจำลองมีตัวแปรตามเป็นดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (COR) และมีตัวแปรอิสระได้แก่ การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร (MILITARY) (รายได้จากภาษีของภาครัฐ (TAX) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร (SCHOOL) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP) การใช้จ่ายของภาครัฐ (GOV) ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ (TRADE) ดัชนีประชาธิปไตย (POLDem และ POLDem2) และดัชนีประชาธิปไตย (EIUDem และ EIUDem2) ซึ่งแบบจำลองทำการประมาณแบบ Fixed Effects Model ทั้งหมด

ผลการประมาณแบบจำลองต่าง ๆ ดังตารางที่ 6 ซึ่งแสดงผลการประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย Economist Intelligence Unit (EIUDem) ต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน และดังตารางที่ 7 ซึ่งแสดงผลการประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย POLDem ต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน สามารถชี้ให้เห็นดังนี้

พิจารณาเฉพาะกลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรควบคุม (ไม่นับตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตย) พบว่า มี 5 ตัวแปร จากจำนวนทั้งหมด 6 ตัวแปร ที่มีทิศทางของผลกระทบที่ไม่แตกต่างกัน แต่มีนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกัน โดยมีตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อดัชนีการคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP: ในรูป Log) มีผลกระทบต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (COR) ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวเพิ่มขึ้น มีผลทำให้ดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ประเทศมีการคอร์รัปชันลดลง

2. การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร (MILITARY) มีผลกระทบต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (COR) ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในแบบจำลองที่ 1-4 (ตารางที่ 6) ส่วนแบบจำลองในตารางที่ 7 พบว่า ตัวแปรการใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร มีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองที่ 2 และแบบจำลองที่ 4 ในทิศทางบวกเช่นกัน ซึ่งหมายความว่า การใช้จ่ายภาครัฐด้านการทหารเพิ่มขึ้น มีผลทำให้การคอร์รัปชันในประเทศกลุ่มภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ลดลง (ดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น)

3. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร (SCHOOL) มีผลกระทบต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (COR) ในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง การที่ประชากรในประเทศมีการศึกษาในโรงเรียนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชันลดลง

4. รายได้จากภาษีของภาครัฐ (TAX) มีผลกระทบต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (COR) ในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองที่ 2 (ตารางที่ 6) แต่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองที่ 4 (ตาราง

ที่ 6) ในส่วนของแบบจำลองในตารางที่ 7 พบว่า ตัวแปรรายได้จากภาษีของภาครัฐ มีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองที่ 2 และแบบจำลองที่ 4

5. ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ (TRADE) ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติในผลการประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย (EIU) ต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (ตารางที่ 6) แต่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองที่ 1 ของผลการประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย Center for Systemic Peace (ตารางที่ 7) แต่ไม่มีนัยสำคัญในแบบจำลองอื่นๆ

ส่วนตัวแปรการใช้จ่ายของภาครัฐ (GOV) ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตย เมื่อเปรียบเทียบแบบจำลองที่ใช้ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ EIU กับแบบจำลองที่ใช้ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ Center for Systemic Peace พบว่าตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ EIU (EIUDem) ในแบบจำลองที่ 1-4 (ตารางที่ 6) ส่งผลกระทบบวกต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน หมายถึง ประชาธิปไตยที่สูงขึ้น ส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลง ซึ่งแบบจำลองที่ 1 และแบบจำลองที่ 2 มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่แบบจำลองที่ 3 และแบบจำลองที่ 4 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแบบจำลองที่ 3 และ 4 กำหนดให้ระดับประชาธิปไตยต่อดัชนีการคอร์รัปชันมีลักษณะไม่เป็นเส้นตรง (Non-linear effect) กล่าวคือมีลักษณะเป็นพหุนามดีกรีสอง (Quadratic function) โดยเพิ่มตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยที่มีค่ายกกำลังสอง (EIUDem2) เข้าไปในแบบจำลองด้วย ผลจากการเพิ่ม EIUDem2 เข้าไปในสมการที่ 3 และ 4 พบว่า ตัวแปรดัชนีประชาธิปไตย (EIUDem) และ EIUDem2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ตัวแปรอิสระอื่นๆ ให้ผลไม่แตกต่างจากแบบจำลอง 1 และ 2 ด้วยเหตุนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดัชนีประชาธิปไตย EIUDem และดัชนีการคอร์รัปชันไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นโค้ง U-Shape

ในส่วนของแบบจำลองที่ใช้ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ Center for Systemic Peace ในตารางที่ 7 พบว่า ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ Center for Systemic Peace (POLDem) ในแบบจำลองที่ 1 และแบบจำลองที่ 2 (ตารางที่ 7) ส่งผลกระทบบวกต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายถึง ประชาธิปไตยที่สูงขึ้น ส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลง โดยที่แบบจำลองที่ 3 และแบบจำลองที่ 4 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่แบบจำลองที่ 3 และ 4 กำหนดให้ระดับประชาธิปไตยต่อดัชนีการคอร์รัปชันมีลักษณะไม่เป็นเส้นตรง (Non-linear effect) คือมีลักษณะเป็นพหุนามดีกรีสอง (Quadratic function) โดยเพิ่มตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยที่มีค่ายกกำลังสอง (POLDem2) เข้าไปในแบบจำลองด้วย พบว่า ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยจาก Center for Systemic Peace มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของเทอมกำลังสอง (POLDem2) เป็นบวก อย่างไรก็ตาม ในแบบจำลองที่ 3 และ 4 นี้ ดัชนีประชาธิปไตย (POLDem) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6 การประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย Economist Intelligence Unit (EIU Democracy index) ต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม: ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR)			
	แบบจำลอง			
	1	2	3	4
EIUDem	2.4797*** (3.79)	2.2304*** (3.31)	3.2128 (0.75)	2.0593 (0.56)
LNGDP	8.4796*** (3.96)	8.6598*** (4.34)	8.4968*** (3.96)	8.6533*** (3.96)
MILITARY	2.3897** (2.53)	3.0503*** (3.35)	2.4364** (2.50)	3.0437* (1.82)
SCHOOL	2.5-774** (-2.45)	2.7-853** (-2.66)	2.6-189** (-2.66)	2.7-773* (-1.86)
TRADE	0.0332 (1.73)	0.0276 (1.51)	0.0315 (1.79)	0.0280 (1.20)
TAX		-0.4020* (-1.93)		0.40-42 (-1.31)
GOV		0.2424 (0.80)		0.2452 (0.75)
EIUDem2			0.07-27 (-0.18)	0.0168 (0.05)
Constant	-33.0353** (-2.28)	-29.1727* (-2.02)	-34.3679* (-2.05)	-28.8263** (-2.06)
R-squared	0.9812	0.9816	0.9812	0.9816
Adjusted R-squared	0.9783	0.9783	0.9780	0.9780
F-statistics	337.05	292.19	309.43	270.59
Observations	98	98	98	98

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า t-statistics ของค่าสัมประสิทธิ์

*, ** และ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 7 แสดงผลการประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย Polity ต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม: ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR)			
	แบบจำลองที่			
	1	2	3	4
POLDem	0.2102* (1.78)	0.3719* (1.96)	0.17-46 (-0.87)	0.23-29 (-1.67)
LNGDP	4.9890** (2.35)	7.0550*** (3.71)	5.6792*** (3.31)	7.1331*** (4.58)
MILITARY	0.4999 (0.98)	3.8539*** (3.07)	2.3400 (1.78)	4.8224** (2.94)
SCHOOL	1.46-42* (-2.01)	2.4-294*** (-3.92)	2.12-49*** (-3.71)	3.0-857*** (-5.84)
TRADE	0.0393** (2.65)	0.0112 (0.49)	0.0260 (1.19)	0.0029 (0.11)
TAX		0.8-093** (-2.64)		1.14-43** (-2.87)
GOV		0.2309 (0.55)		0.4634 (1.24)
POLDem²			0.1202*** (4.04)	0.1616*** (4.73)
Constant	1.9360 (0.12)	-1.0596 (-0.06)	-3.74 (-0.28)	-0.0574 (-0.004)
R-squared	0.9741	0.9768	0.9762	0.9795
Adjusted R-squared	0.9705	0.9729	0.9726	0.9758
F-statistics	269.15	252.59	269.79	265.16
Observations	107	106	107	106

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า t-statistics ของค่าสัมประสิทธิ์

*, ** และ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ

ที่มา: จากการคำนวณ

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของระดับประชาธิปไตย ซึ่งตัวแปรอิสระหลักของการศึกษาและการคอร์รัปชัน พบว่า ประชาธิปไตยที่สูงขึ้นส่งผลให้เกิดการคอร์รัปชันที่ลดลง สอดคล้องทั้งในเชิงทฤษฎีและงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมา Suphachalasai, S. (2005 : 5), และ Lederman et al. (2005 : 1-35) กล่าวคือ เมื่อเสรีภาพในการแสดงออกและการรวมกลุ่มเพิ่มมากขึ้นจนถึงจุดหนึ่ง การเข้าถึงข้อมูล สื่อที่เชื่อถือได้ที่มากขึ้น บุคคลแต่ละหน่วยในสังคมมองเห็นร่วมกันว่าความโปร่งใสและความเชื่อถือได้ในการทำธุรกรรมเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เกิดเป็นกลไกในการตรวจสอบ ซึ่งทำให้การคอร์รัปชันผ่านการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจไม่สามารถทำได้ง่ายอีกต่อไป กล่าวคือ เมื่อสื่อมีเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูล ประชาชนจำนวนมากย่อมรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ผ่านเสรีภาพที่มีอย่างเต็มที่ในการพูด แสดงความคิดเห็น ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ประชาชนในวงกว้างมีพฤติกรรมร่วมกันในการต่อต้านการคอร์รัปชัน การตรวจสอบของสังคมดังกล่าวทำให้การทุจริตของรัฐบาล ผู้บังคับใช้กฎหมาย ศาล ข้าราชการ ทำได้ยากขึ้น ส่งผลให้เกิดการตรวจสอบในแนวตั้ง (vertical accountability) ซึ่งท้ายที่สุดแล้วส่งผลให้บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งไม่สามารถทำการทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย

สำหรับตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรควบคุม ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวเพิ่มขึ้น มีผลทำให้ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ประเทศมีการคอร์รัปชันลดลง สอดคล้องกับผลการศึกษาส่วนใหญ่ที่ผ่านมา (Brown et al. (2005: 1516–1529 : Lederman et al. (2005 : 1-35), Damania et al. (2004 : 363-390) ในขณะที่การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหารมีผลกระทบต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน ในทิศทางบวก ซึ่งหมายความว่า การใช้จ่ายภาครัฐด้านการทหารเพิ่มขึ้น มีผลทำให้การคอร์รัปชันในประเทศกลุ่มภูมิภาคอาเซียนลดลง (ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันเพิ่มขึ้น) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nurudeen A. and Waldemar Staniewski M. (2019 : 3052-3076) ที่พบว่าการใช้จ่ายด้านการทหารมีผลทำให้การคอร์รัปชันต่ำลง สามารถอธิบายได้ว่า ในประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมายอาจไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชน ข้าราชการ นักการเมือง ไม่ยำเกรงในกฎหมาย การที่รัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายด้านการทหาร เพื่อควบคุมการบริหารประเทศโดยเบ็ดเสร็จ อาจส่งผลให้การทุจริตคอร์รัปชันในวงกว้างลดลง

เมื่อพิจารณาจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร (SCHOOL) พบว่า มีผลกระทบต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR) ในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง การที่ประชากรในประเทศมีการศึกษาในโรงเรียนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันลดลง กล่าวคือ ประเทศมีการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาหลายงานที่ผ่านมา โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา อาทิ Seldadyo H. and De Haan J. (2005 : 1-60), Chaudhry et al (2007 : 2-11), Fiorino N. and Galli E. (2010 : 2038-7296), Mangafić J. and Veselinović L. (2020 : 2670-2691) Zouaoui A., Ben Arab M. and Alamri A.M. (2021 : 111-127) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ระบบการศึกษาของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่อาจเน้นการเข้าสู่การศึกษาของประชากรในแง่จำนวนที่เพิ่มขึ้น แต่อาจละเลยการควบคุมคุณภาพการศึกษาที่จะปลูกฝังให้

ทรัพยากรมนุษย์ที่เข้าสู่ระบบการศึกษาเข้าใจในหน้าที่และสำนึกของความเป็นพลเมืองที่ดี จึงเป็นต้นเหตุที่อาจทำให้มีการคอร์รัปชันที่สูงขึ้น

ในส่วนของการศึกษาโดยใช้แบบจำลองทางสถิติ ผลการทดสอบ Hausman Test เพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมพบว่า แบบจำลอง Fixed Effects มีความเหมาะสมในการใช้เพื่อคาดประมาณมากกว่า ผลการศึกษาจากแบบจำลองโดยใช้ตัวแปรประชาธิปไตย EIU และแบบจำลองที่ใช้ตัวแปรประชาธิปไตย Polity ให้ผลที่สอดคล้องกันว่า การเพิ่มขึ้นผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว รวมถึงการใช้จ่ายภาครัฐด้านการทหาร มีผลทำให้การคอร์รัปชันลดลง ในขณะที่จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยมีผลทำให้การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นสำหรับประเทศในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ประชาธิปไตยที่สูงขึ้นส่งผลให้เกิดการคอร์รัปชันที่ลดลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอจากการวิจัยครั้งนี้

ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า จำนวนปีการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้การคอร์รัปชันสูงขึ้น จึงเป็นจุดแสดงนัยสำคัญที่ว่า การพัฒนาการศึกษาของประเทศที่มุ่งเน้นตัวเลขในเชิงปริมาณ ไม่ตอบโจทย์การพัฒนาคุณภาพของประชากรให้เกิดผลกระทบเชิงบวกได้ ดังนั้น แต่ละประเทศควรมีการปฏิรูปการศึกษาให้ทรัพยากรมนุษย์ที่เข้าสู่การศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรู้ควบคู่คุณธรรม จึงจะก่อให้เกิดประชากรที่มีสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมมองเห็นประโยชน์ของประเทศมาก่อนประโยชน์ส่วนตน การศึกษาที่ทำให้ทรัพยากรมนุษย์มีคุณลักษณะดังกล่าว จะทำให้การทุจริตคอร์รัปชันลดลงได้ นอกจากนี้ ผลการศึกษพบว่า ความเป็นประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้นยังส่งผลให้การคอร์รัปชันในประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ลดลงด้วย ฉะนั้น จึงควรมีการให้ความรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยแก่คนในสังคม เพื่อให้การทุจริตคอร์รัปชันสามารถลดลงได้อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้สนใจสามารถพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของวิกฤติ Covid-19 ที่มีต่อการคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- Brown, D. S., Touchton, M. & Whitford, A. B. (2005). Political polarization as a constraint on government: evidence from corruption on SSRN. *World Development*. 39 (9), 1516–1529. Retrieved from <http://doi.org/10.1016/j.worlddev.2011.02.006>
- Center for Systemic Peace. (2021). *The Polity Project*. Retrieved from <https://www.systemicpeace.org/polityproject.html>
- Chaudhry, M. A. & Shabbir G. (2007). *Determinants of corruption in developing countries*. HWWI Research Paper, 2-11., ISSN 1861-504X. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10419/48268>.
- Damania, R., Fredriksson, P.G. & Mani, M. (2004). The Persistence of Corruption and Regulatory Compliance Failures: Theory and Evidence. *Public Choice*, 121(3), 363-390. Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s11127-004-1684-0>
- Economist Intelligence Unit. (2021). *Democracy Index 2020: In sickness and in health?*. Retrieved from <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2020/>
- Fiorino, N. & Galli, E. (2010). An analysis of the determinants of corruption: Evidence from the Italian regions. *POLIS Working Papers*, 171, Article ISSN: 2038-7296. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/254452988_An_analysis_of_the_determinants_of_corruption_Evidence_from_the_Italian_regions
- Gaspar, V. and Hagan, S. (2016). Corruption: costs and mitigating strategies. Fiscal Affairs Department and the Legal Department. International Monetary Fund. [online]. Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1605.pdf>.
- Jetter, M., Agudelo, A. M. & Hassan, A. R. (2015). The effect of democracy on corruption: Income is key. *World Development*, 74, 286-304. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2015.05.016>.
- Kekic, L. (2007). The Economist Intelligence Unit's index of democracy. *The Economist*, 21, 1-11. Retrieved from http://czechfolks.com/wp-content/uploads/2009/03/democracy_index_2007.pdf.
- Lederman, D., Loayza, N. V. & Soares, R. R. (2005). Accountability and corruption: Political institutions matter. *Economics & politics*, 17(1), 1-35. Retrieved from <https://doi.org/10.1111/j.1468-0343.2005.00145.x>
- Mangafić, J. & Veselinović, L. (2020). The determinants of corruption at the individual level: evidence from Bosnia-Herzegovina. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 33(1), 2670-2691. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/1331677X.2020.1723426>
- Nurudeen, A., & Waldemar Staniewski, M. (2019). Determinants of corruption in Nigeria: Evidence from various estimation techniques. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 32(1), 3052-3076. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/1331677X.2019.1655467>
- Seldadyo, H. and De Haan, J. (2005). The determinants of corruption. *The Economist*, 66, 1-60. Retrieved from https://projects.iq.harvard.edu/gov2126/files/seldadyo_determinants_corruption.pdf

- Suphachalasai, S. (2005). Bureaucratic corruption and mass media. *Environmental Economy and Policy Research Discussion Paper*, (0 5 . 2 0 0 5) . Retrieved from <https://doi.org/10.2139/ssrn.722403>
- Transparency International (2021). *FULL 2020 MATERIALS. CPI Full Data Set*. Retrieved from <https://www.transparency.org/en/cpi/2020>.
- Zouaoui, A., Ben Arab, M. & Alamri, A.M. (2021). Determinants of corruption in developing countries: case of Tunisia. *Journal of Financial Crime*, 29(1), 111-127, Retrieved from <https://doi.org/10.1108/JFC-02-2021-0037>